

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
29 жовтня 2018 року,
Протокол № 6

Проректор з навчальної роботи

_____ Л.І.Чорний
(підпис) (ініціали, прізвище)

29 жовтня 2018 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ
НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота

м. Хмельницький
2018

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	2
2.	Заплановані результати навчання	–	3
3.	Програма навчальної дисципліни	–	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	6
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 6
	4.2.	Аудиторні заняття	– 6
	4.3.	Самостійна робота студентів	– 7
5.	Методи навчання та контролю	–	7
6.	Схема нарахування балів	–	7
7.	Рекомендовані джерела	–	9
	7.1.	Основні джерела	– 9
	7.2.	Допоміжні джерела	– 10
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	12

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	23	Соціальна робота
2.	Код і назва спеціальності	–	232	Соціальне забезпечення
3.	Назва спеціалізації	–	-	
4.	Назва дисципліни	–		Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень
5.	Тип дисципліни	–		обов'язкова
6.	Код дисципліни	–		ОДПП 1.2.1.
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–		перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–		бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–		перший
10.	Семестр	–		перший
11.	Обсяг вивчення дисципліни:			
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3,5/105	
	2) денна форма навчання:			
	аудиторні заняття (годин)	–	50	
	% від загального обсягу	–	48	
	лекційні заняття (годин)	–	26	
	% від обсягу аудиторних годин	–	52	
	семінарські заняття (годин)	–	24	
	% від обсягу аудиторних годин	–	48	
	самостійна робота (годин)	–	55	
	% від загального обсягу	–	52	
	тижневих годин:			
	аудиторних занять	–	2,2	
	самостійної роботи	–	2,2	
	3) заочна форма навчання:			
	аудиторні заняття (годин)	–	14	
	% від загального обсягу	–	13	
	лекційні заняття (годин)	–	10	
	% від обсягу аудиторних годин	–	71	
	семінарські заняття (годин)	–	4	
	% від обсягу аудиторних годин	–	29	

самостійна робота (годин)	– 91
% від загального обсягу тижневих годин:	– 87
аудиторних занять	– -
самостійної роботи	– -
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– -
2) супутні дисципліни	– ОДЗП 1.1.9. Загальна психологія
3) наступні дисципліни	– ОДПП 1.2.2. Система соціального забезпечення ОДПП 1.2.6. Право соціального забезпечення ОДПП 1.2.12. Соціальні допомоги
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	відтворювати загальні принципи та методи надання практичної допомоги соціальними працівниками різним верствам населення;
1.2)	знати різноманіття ролей і функцій соціальних працівників у процесі виконання ними професійних обов'язків на різних рівнях надання соціальної допомоги;
1.3)	визначати об'єктивні тенденції суспільного розвитку та актуального стану вразливих категорій населення;
1.4)	називати кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності соціального працівника;
1.5)	знати зміст нормативно-правових документів, у яких декларуються та регулюються питання соціальної забезпечення, які відомі з глибокої давнини так і приклади з сучасного періоду історії.
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	розуміти професійне призначення та функції соціального працівника;
2.2)	описувати роль та обов'язки спеціалістів з соціальної роботи;
2.3)	аналізувати головні механізми реалізації соціального забезпечення в Україні;
2.4)	характеризувати морально-етичні, правові та психолого-педагогічні аспекти діяльності соціального працівника;
2.5)	з'ясувати теоретико-методологічні засади розвитку соціальної роботи як науки, особливості її становлення в Україні.
3. Застосування знань	
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	давати необхідні роз'яснення з питань надання підтримки соціальним працівником;
3.2)	аргументувати позицію щодо оцінки якості надання соціального забезпечення незахищеним верствам населення;
3.3)	складати аналітичні довідки за результатами дослідження надання соціальної підтримки незахищеним верствам населення;
3.4)	аналізувати, узагальнювати і правильно застосовувати норми права соціального забезпечення у практичній діяльності, роз'яснювати їх зміст;

4. Аналіз <i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) дискутувати про основні проблеми законотворчої роботи з питань реформування соціального законодавства;
4.2) досліджувати наукові погляди вчених щодо шляхів вдосконалення соціального законодавства;
4.3) співвідносити норми чинного вітчизняного соціального законодавства з соціальним законодавством зарубіжних країн;
4.4) співвідносити норми українського законодавства в сфері пенсійного забезпечення з законодавством країн пострадянського простору;
4.5) виділяти умови призначення окремих видів соціального забезпечення.
5. Синтез <i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) формувати особистісне бачення процесу становлення та розвитку спеціаліста з соціальної роботи;
5.2) правильно обирати методи та технології надання допомоги населенню відповідно до їх проблем і потреб;
5.3) користуватися різноманітними інформаційними ресурсами соціальної роботи з метою підвищення особистого освітньо-кваліфікаційного рівня;
5.4) розробляти пропозиції по удосконаленню законодавства в сфері соціального забезпечення;
5.5) адекватно застосовувати етичні принципи соціальної роботи.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) аналізувати реальний стан соціальної роботи;
6.2) аргументувати позицію щодо оцінки якості соціального забезпечення в сучасній Україні;
6.3) виявляти та досліджувати соціальні проблеми у суспільстві, місті, групі чи в окремих клієнтів;
6.4) формувати інтерактивні й аналітичні навички для вирішення проблем різних рівнів.
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) робити аналіз наукових праць з критичним висвітленням їх змісту;
7.2) розробляти план заходів захисту осіб, які мають право на соціальний захист;
7.3) робити пропозиції до законодавства в сфері соціального забезпечення;
7.4) прогнозувати тенденції реформування та удосконалення системи соціального забезпечення на сучасному етапі.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Соціальна робота як наука і професійна діяльність

Поняття та значення соціальної роботи. Соціальна робота як наука. Соціальна робота як професійна діяльність. Соціальне забезпечення як особливий вид практичної діяльності. Становлення системи підготовки соціальних працівників в Україні. Професійний портрет соціального працівника.

Тема 2. Основи навчання в вищому навчальному закладі

Організація освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права. Особливості прослуховування та конспектування лекцій. Особливості підготовки до семінарських занять. Самостійна та індивідуальна робота студентів. Виконання і захист курсової роботи.

Тема 3. Науково-дослідна робота студентів, її форми і роль у підготовці соціальних працівників

Поняття та цілі науково-дослідної роботи студентів. Формулювання теми наукового дослідження. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження. Бібліографічний апарат наукових досліджень. Розташування бібліографічних описів у списках літератури. Приклади оформлення бібліографічного опису. Види наукових публікацій.

Тема 4. Система соціального захисту в Україні

Поняття системи соціального захисту. Соціальне страхування як складова системи соціального захисту. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Соціальні допомоги як складова системи соціального захисту. Види соціальних допомог.

Соціальні гарантії та стандарти як складова системи соціального захисту. Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт. Методика визначення прожиткового мінімуму. Мінімальна заробітна плата як державна соціальна гарантія. Мінімальний розмір пенсії за віком як державна соціальна гарантія.

Тема 5. Соціальна робота з різними групами клієнтів

Особливості роботи з різними групами клієнтів. Соціальна робота з бездомними. Соціальна робота з особами з інвалідністю. Соціальна робота з сім'ями з дітьми. Соціальна робота з особами похилого віку. Організація соціального супроводу особам, звільненим з місць позбавлення волі. Соціальна робота з клієнтами, які зазнали насилля в сім'ї.

Тема 6. Зарубіжний досвід організації соціальної роботи

Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Білорусії. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Великобританії. Практика соціальної роботи в США. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Німеччині. Організація соціальної роботи та підготовка соціальних працівників в Швеції.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Соціальна робота як наука і професійна діяльність	18	4	4	-	-	10	17	2	-	-	-	15
2.	Основи навчання в вищому навчальному закладі	17	4	4	-	-	9	19	2	2	-	-	15
3.	Науково-дослідна робота студентів, її форми і роль у підготовці соціальних працівників	17	4	4	-	-	9	17	2	-	-	-	15
4.	Система соціального захисту в Україні	17	4	4	-	-	9	17	2	-	-	-	15
5.	Соціальна робота з різними групами клієнтів	17	6	4	-	-	9	15	2	2	-	-	11
6.	Зарубіжний досвід організації соціальної роботи	19	4	4			9	20	-	-			20
	Всього годин:	105	26	24	-	-	55	105	10	4	-	-	91

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- презентація виконаних есе за завданою тематикою.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;

2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;

3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;

4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного заліку.

Структура залікового білету включає два теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // ВВР. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16.12.1966 р. URL : http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_042.
3. Основи законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 р. № 16/98 // ВВР. 1998. № 23 Ст. 121.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // ВВР. 2011. № 13-14. Ст. 112.
5. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам: Закон України від 18.05.2004 р. // ВВР. 2004. № 33-34. Ст. 404
6. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. // ВВР. 2003. № 49-51. Ст. 356.
7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 02.03. 2000 р. // ОВУ. 2000. № 13. Ст. 505.
8. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 р. // ВВР. 2013. № 24. Ст. 243.
9. Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні: Закон України від 27.03.2014 р. № 1166-VII // ВВР. 2014. № 20-21. Ст. 745.
10. Про затвердження плану заходів із запровадження накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування на 2017-2018 роки: Розпорядження КМУ від 11.10.2017 р. № 723-р // Урядовий кур'єр. 2017. № 198
11. Про затвердження Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» : Постанова правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005 р. № 22-1 // ОВУ. 2005. № 52. Ст. 3383.
12. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: постанова КМУ від 26 11. 2014 р. № 675 // ОВУ. 2014. № 97. Ст. 67.
13. Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах: Постанова КМУ від 24 червня 2016 р. № 461 // ОВУ. 2016. № 60. Ст. 15.
14. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 08.07.2011 р. № 3668-VI // ВВР. 2012. № 12-13. Ст. 82.
15. Про мінімальні норми соціального забезпечення: Конвенція від 28.06.1952 р. № 102 URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_011
16. Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. // ВВР. 2003. № 47-48. Ст. 372.
17. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні: Закон України від 16.12.1993 р. // ВВР. 1994. № 4. Ст. 18.
18. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. № 2694- XII // ВВР. 1992. №49. Ст. 668.
19. Про прожитковий мінімум: Закон України від 15.07.1999 р. // ВВР. 1999. № 38. Ст. 348.
20. Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні: Закон України від 17 квітня 1991 р. // ВР УРСР. 1991. №15. Ст.88
21. Про соціальний захист дітей війни: Закон України від 18.11.2004 р. // ВВРУ. 2005. № 4. Ст.94
22. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22.10.1993. р. // ВВРУ. 1993. № 45 Ст. 298
23. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок

- Чорнобильської катастрофи: Закон України від 01.04.1991 р. // ВВР УРСР. 1991. № 16. Ст. 200
24. Проект Трудового кодексу України № 1658 від 27.12.2014 р. (доопрацьований) 20.05.2015 р. URL : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221.
  25. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. // ВВР. 2012. № 16. Ст. 146.
  26. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 р. // ВВР. 2000. № 48. Ст. 409
  27. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. // ВВР. 2001. № 20. Ст. 102.
  28. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21.03.1991 р. // ВВР. 1991. № 21. Ст. 252.
  29. Про реабілітацію інвалідів в Україні: Закон України від 06.10.2005 р. // ВВР. 2006. № 2-3. Ст. 36.
  30. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 р. // ВВР. 2003. № 45. Ст. 358.

Література

1. Барабаш В.В. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні: Монографія. К.: ПП Вишемирський, 2008. 340 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді: Навч. Посіб. для студ. вищ. навч. закладів. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 172 с.
3. Вступ до соціальної роботи: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. К.: Академвидав, 2010. 304 с.
4. Історія, теорія і практика соціальної роботи в Україні / С. Я. Марченко, М.С. Кратінов, Л. Ц. Ваховський, О. П. Песоцька, В. О. Кратінова. Луганськ: Альма-матер, 2005. 408 с.
5. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. / Капська А. Й. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
6. Капська А.Й., Архипова С.П. Підготовка соціальних працівників. / А. Й. Капська, С. П. Архипова. – Черкаси: ЧНУ, 2003. – 248 с.
7. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : Навч.-метод. посіб. / Карпенко О. Г. К. : Слово, 2011. 248 с.
8. Карпенко О. Г. Професійне становлення соціального працівника: Навч.-метод. посіб. К.: ДЦССМ, 2004. 164 с.
9. Короткий довідник нормативних документів з соціальної роботи: Навч.-довід. посіб. Чернівці: Рута, 2007. 98 с.
10. Кривоконь Н.І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні: Навч. посіб. / Н.І. Кривоконь. Чернівці: Чернігівський державний технологічний університет, 2012. 320 с.
11. Кубіцький С.О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посіб. К.: ДАКККіМ, 2009. 298 с.
12. Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посіб. / М.П. Лукашевич, Т.В. Семигіна. 2-е вид. К.: Каравела, 2014. 368 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Азарова Е. Г. Проблемы равноправия женщины и мужчины в социальном обеспечении в СССР / Е. Г. Азарова М.: Наука, 1989. 165 с.
2. Капустина О. В. Основные социальные группы советского общества в 1960–1980–х гг., определенные пенсионным законодательством // Журнал исследований социальной политики. 2013. Том 11. № 3. С. 408-411.
3. Козлов А. Е. Социальное обеспечение в СССР (правовые основы). Москва : Наука, 1981.
4. Корчак-Чепурківський Ю. Таблиці доживання і сподіваного життя людності в 1925–

- 1926 роках / Ю.Корчак-Чепурківський. Харків, 1929. 425 с.
5. Орлова Т. В. Історія нових незалежних держав: Postsovieticum : навч. посіб. К. : Знання, 2010. 450 с.
  6. Основні напрями оптимізації системи соціального захисту в Україні : аналіт. доп. / О. О. Кочемировська, О. М. Пищуліна. К. : НІСД, 2012. 88 с.
  7. Осовий Г. В., Максимчук В. С Актуальні питання модернізації пенсійної системи України / Г. В. Осовий та В. С Максимчук // Актуальні питання удосконалення законодавства про працю та соціальне забезпечення : тези доп. та наук. повідомл. учасників VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 верес. 2017 р.) / за ред. В.В. Жернакова. Харків : Право, 2017. С. 378-385
  8. Постовалова Т. А. Особенности координации законодательства по социальному обеспечению в Содружестве Независимых Государств // Право. бу. 2012. 3 (17). С. 183-188.
  9. Советская социальная политика 1920-1930-х годов: идеология и повседневность / Под редакцией Павла Романова и Елены Ярской-Смирновой. М.: ООО «Вариант», ЦСПГИ, 2007. 432 с.
  10. Советское пенсионное обеспечение : учебн. пособие для средних учебных заведений. Москва : Юридическая литература, 1966.
  11. Соціальне страхування в контексті історії URL : <http://www.pension.kiev.ua/pensref/pubs/SocialProtection/2-2003-1.html>
  12. Шашків Б. І. Теорія права соціального забезпечення : навч. Посібник. К. : Знання, 2005. 405 с.
  13. Основи соціальної роботи: Навч. посіб. / за ред. Т. Семигіної, І. Григи. К. : Видавнич. дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. 178 с.
  14. Семигіна Т. В. Введення в соціальну роботу: навч. посіб. К.: Фенікс, 2001. 288 с.
  15. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / під ред. В. Толстоухової, І. Пінчук. К.: ДЦССМ, 2002. 104 с.
  16. Соціальна робота в Україні: теорія та практика : посібник для підвищення кваліфікації працівників центрів соціальних служб: у 3-х ч. / за заг. ред. А.Я. Ходорчука. К.: ДЦССМ, 2002. Ч. 3. 172 с.
  17. Теорії і методи соціальної роботи. / За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича, І.М. Грига та ін. К.: Академвидав, 2005. 328 с.
  18. Тимошенко Н. Є. Вступ до спеціальності: соціальна робота: Навч. посіб. / Тимошенко Н. Є. К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 245 с.
  19. Зеленевиц В.О. Зарубіжний досвід фінансування охорони здоров'я URL : <http://intkonf.org/zelenevich-vo-ktn-kuzmin-ai-zarubizhniy-dosvid-finansuvannya-ohoroni-zdorovya/>.
  20. Маринович У. Зарубіжний досвід формування бюджетів та можливості його використання в Україні / У. Маринович. URL : <http://libfor.com/index.php?do=cat&category=suchash-tendency-derzhavnif-fnansy-2011>.
  21. Погорєлова С. Історія становлення державної системи соціального захисту в європейських країнах // Вісник Пенсійного Фонду України. № 5 (71). 2008. С. 12-13.
  22. Шершнев Е.С. Продовольственная поддержка беднейших слоев населения США // Российское предпринимательство. 2000. № 8. С. 73-81.
  23. Шитченко В.Г. Моделі соціального захисту в державах-членах Європейського Союзу // Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці (серія: Право. Економіка. Соціальна робота. Гуманітарні науки). 2008. № 1. С. 36-44.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://mon.gov.ua>

Розробник програми:

Викладач дисципліни – доцент кафедри трудового, земельного та господарського права, кандидат юридичних наук, доцент

_____ І.Ю. Михайлова

24 жовтня 2018 року

Схвалено кафедрою трудового, земельного та господарського права

24 жовтня 2018 року, протокол № 3.

Завідувач кафедри _____ І.О. Костяшкін

24 жовтня 2018 року

Декан юридичного факультету,

кандидат юридичних наук _____ С.А. Крушинський

24 жовтня 2018 року

Погоджено методичною радою університету 25 жовтня 2018 року, протокол № 2.

Голова методичної ради _____ І.Б.Ковтун

25 жовтня 2018 року

Обліковий обсяг програми – 0,6 ум.др.арк.